

ศ.(พิเศษ) ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ :

“บูรพาภิวัฒน์ เอเชียคืออนาคต”

เสารัที่ผ่านมามีบรรยายให้ครูแนะแนวจากทั่วประเทศกว่าร้อยคน จัดที่โรงแรมดุสิตพัทยา โดยมหาวิทยาลัยรังสิต

ครูอาจารย์ทั้งหลายก็หันมาทำงานในหน้าที่จนไม่มีเวลาติดตามความคืบหน้าหรือการเปลี่ยนแปลงของโลก ของภูมิภาคและของประเทศไปบ้าง จึงถือโอกาสนี้เล่าอะไรให้บรรพคณาจารย์เหล่านั้นฟัง

สถานการณ์โลก

1. จีนมี OBOR (One Belt One Road) เพื่อเชื่อมโลก รถไฟความเร็วสูงจากปักกิ่งสู่ลอนดอน
จีนและสหรัฐมีบทบาทในประเทศไทยและอาเซียนสูงกว่าญี่ปุ่นและยุโรป

มหานโยบายต่างประเทศของจีน “One Belt One Road หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” หมายถึง เส้นทางสายไหมทางบก และทางทะเล เชื่อมยุโรปกับเอเชียเข้าด้วยกัน
เป็นแนวคิดที่ทะเยอทะยานในทางบวก ถือเป็นยุทธศาสตร์ระดับโลก

ทางบก ใช้รถไฟความเร็วสูงเชื่อมจากปักกิ่ง ผ่านเอเชียกลาง ยุโรปตะวันออก ตะวันตก ไปถึงอังกฤษ และสเปน ส่วนทางทะเล ก็จะเชื่อมลงทางทะเลจีนใต้
มหาสมุทรอินเดีย ซึ่งต้องผ่านทางใต้ของประเทศไทย

2. สหรัฐเริ่มปรับสมดุลด้านการต่างประเทศ (Rebalancing) นโยบายกลับมาชอบเอเชีย

จากเดิมให้ความสำคัญและไปยุ่งวุ่นวายกับสงครามตะวันออกกลาง ทุ่มกำลังแบกรับเบอร์ลิน เหตุการณ์ 911 สงครามอิรัก อัฟกานิสถาน แล้วยังมี ISIS และสงครามในซีเรียอีก

ตอนนี้ สหรัฐอเมริกาพยายามกลับมาสู่เอเชีย Balancing to Asia โดยเฉพาะเอเชียตะวันออก และอาเซียน สหรัฐทั้งเราไปตั้งแต่สงครามเวียดนาม ตอนนี้ต้องกลับมาเพื่อถ่วงดุลอำนาจกับจีน จีนเติบโตขึ้นทุกวันในแบบก้าวกระโดด กล่าวคือ โตแบบจิ้งก้านอเมริกา ขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากสหรัฐเท่านั้นเอง

3. ข้อขัดแย้งในทะเลจีนใต้ - ไทยเป็นตัวกลาง

จีนมีข้อพิพาทเกี่ยวกับพื้นที่ทางทะเล หมู่เกาะต่างๆ ในทะเลจีนใต้หลายจุด อาทิ ขัดแย้งกับไต้หวัน ฟิลิปปินส์ เวียดนาม บรูไน ฉะนั้น จีนจึงพยายามให้อาเซียน (กัมพูชา และลาว) วางตัวเป็นกลาง เพื่อให้เกิดการเจรจาพิพาทกับประเทศคู่ขัดแย้ง ด้านสหรัฐอเมริกาก็พยายามใช้เวียดนามและฟิลิปปินส์มาคานอำนาจจีน

ส่วนไทยอยู่ตรงกลาง...

ข้อสังเกตคือ ตอนสหรัฐรบกับโซเวียต เรียกว่า ตัดสัมพันธ์ เป็นสงครามเย็นเต็มรูปแบบ แต่กับจีน ยังค้าขายกันอยู่ มีสัมพันธ์กันอยู่ แต่ก็แข่งขันกันรุนแรง ต่อสู้ผ่านการแผ่อิทธิพลเหนือประเทศในเอเชีย

4. บูรพาภิวัฒน์ - เอเชียคืออนาคต

"บูรพาภิวัฒน์" คือจีนกับอินเดียผงาด เอเชียกำลังจะรวยขึ้น ทั้งจีนและอินเดีย อินเดียใกล้ไทยทางทะเล จีนใกล้ไทยทางเหนือ เพราะฉะนั้น "บ้านเราคือท่าเลทอง"

นักท่องเที่ยวจากมาเลเซีย 3 ล้าน แต่นักท่องเที่ยวจีน 10 ล้าน ไปไหนเจอแต่พี่จีน นักท่องเที่ยวจีนเป็นนักจ่ายเงินมือฉมัง คนจีนสนใจเครื่องสำอาง 2 ชนิด คือเกาหลีและไทย ประชากรหญิงจีนมี 700 ล้านคน ถ้าคนจีนอยากสวย หมายถึง โอกาสทางธุรกิจขนาดยักษ์

มีการเติบโตด้านเศรษฐกิจอื่นๆ อีก แต่การเติบโตทางเศรษฐกิจนี้มีข้อจำกัดคือ จีนเคยออกนโยบายคุมกำเนิด เพราะฉะนั้น ในอนาคตจะกลายเป็นสังคมสูงอายุ ไม่มีวัยหนุ่มสาวใช้แรงงาน เศรษฐกิจจะชะงัก ในขณะที่ อินเดียไม่มีการคุมกำเนิด ยังเติบโตได้อีกยาว

.....

แล้วประเทศไทย... เรามีอะไร?

หนึ่ง เราเป็นประเทศรวยทรัพยากร ไม่ได้มีแค่ข้าวหรือยางพารา เนชั่นแนลจีโอกราฟิกบอกว่า ป่าประเทศไทยเป็นป่าชั้นดีไม่แพ้แอมะซอน มีพื้นที่สงวนชีวมณฑลถึง 4 แห่ง หรืออย่างห้วยขาแข้ง ห้วยใหญ่นเรศวร หรือป่าทางระนองเป็นที่ที่มีสัตว์ป่าอุดมสมบูรณ์อันดับหนึ่งของโลก สัตว์เดินข้ามประเทศมาจากพม่า อินเดีย ส่วนเขาใหญ่หรือก็มีสัตว์ข้ามมาจากกัมพูชา

ป่าเหล่านี้ สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวระดับ high-end ราคาแพง นักท่องเที่ยวสีเขียวมีกำลังจ่ายมาก ถ้าทำดีจะเป็นตลาดขนาดใหญ่ แล้วรายได้เหล่านี้ จะถูกนำกลับมาพัฒนาและอนุรักษ์ป่าให้เป็นป่าชั้นหนึ่งของโลกได้

สอง เรามีสองมหาสมุทร ข้ามมหาสมุทรอินเดีย ข้ามมหาสมุทรแปซิฟิก (อเมริกาก็มี 2 มหาสมุทร แอตแลนติกและแปซิฟิก)

สาม เรามีจังหวัดติดทะเล 23 จังหวัด

สี่ เรามีจังหวัดติดชายแดน 31 จังหวัด

เพราะฉะนั้น ด้านการศึกษา เด็กของเราควรรู้เรื่องเอเชียมากขึ้น เช่น เด็กทางเหนือควรรู้ภาษาจีนและพม่าจนถึงอ่านเขียนได้แตกฉาน เด็กอีสานควรพูดอ่านเขียนลาวและเวียตนามได้ ทางอีสานใต้ควรพูดเขมรได้ ส่วนทางใต้ควรพูดมลายูให้ได้ เป็นต้น เราต้องเตรียมเด็กของเราให้ข้ามไปทำงานในลาว พม่า เขมร เวียตนาม จีน

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสำคัญ แต่... ภาษาเพื่อนบ้านก็สำคัญไม่แพ้กัน ตอนนี้เศรษฐกิจไม่ได้บูมอยู่ที่ยุโรปและสหรัฐอีกต่อไป แต่บูมอยู่แถวบ้านเรา คือ ทั้งเอเชียและอาเซียน

สถานการณ์โลกสมัยใหม่ เป็นประโยชน์กับประเทศไทยมากอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน... ตอนสงครามเวียตนาม และยุคล่าอาณานิคม เราเป็นด่านหน้ารับสงคราม แต่ยุคนี้ เราเป็นด่านหน้าเช่นกัน แต่เป็นด่านหน้ารับเงิน

ห้า เรามีหลายเมืองที่เรียกว่าเป็นมหานครสำคัญของโลก (อันดับ 1 กรุงเทพฯ, อันดับ 9 ภูเก็ต, อันดับ 13 เชียงใหม่, อันดับ 26 พัทยา) กรุงเทพฯ ที่เรารังเกียจ คิดว่าสกปรก จำได้ว่าวันน้ำท่วม อากาศแย่มากพอสำรวจออกมา ชนปะปาส์ โตเกียว สิงคโปร์ ฮองกง เพราะฉะนั้น เราไม่ธรรมดา!

ด้านการศึกษา เราต้องทำให้สอดคล้องเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวและบริการ ยอมรับก่อนเลยว่า คนไทยไม่ได้เก่งเรื่องศาสตร์แข็ง แต่เก่งศาสตร์อ่อน เช่น ศิลปะ บริการ ร้องเพลง

เราต้องสร้าง “ลัลลา... อีโคโนมี” ชิวๆ สนุกๆ ไม่ทุกข์ไม่โศก เราต้องใช้เรื่อง “ลัลลา” ให้เป็นเงิน

เราต้องจัดการศึกษาด้านลัลลาให้มากขึ้น เด็กไทยขนาดสอนแต่วิชาการ ความลัลล่ายังโดดเด่นออกมาจากเด็กไทย

“ปลาต้องอยู่ในน้ำ... มันถึงจะเป็นอจฉริยะ อย่าเอามันมาป็นต้นไม้” - การศึกษาไทยก็เช่นกัน เราขัดแย้งในสิ่งที่ไม่ใช่เราให้เด็กเราหรือเปล่า?

โลกเข้าไปสู่ Experience Economy แล้ว ไม่ได้ซื้อแค่สินค้า แต่ซื้อประสบการณ์ อาชีพนั่งกินรำกิ้น เอาแต่เล่น ลัลลา พวกนี้แหละ จะกลายเป็นเงิน

เราต้องมองให้เห็นโอกาส ต่อยอดจากโอกาส ไม่ใช่เห็นแต่ปัญหา ถ้าเห็นโอกาส ไปไกลกว่า จะเห็นโอกาสได้ต้องมองโลก มองประเทศในทางบวก ครูอาจารย์ต้องเห็นก่อน ลูกศิษย์จะได้มองเห็นด้วย

ถ้าเห็นแต่ปัญหา ก็จะถูกพันนาการด้วยปัญหา เป็นการมองโลกในแง่ร้าย

มันขึ้นอยู่กับวิธีคิด อย่างเรื่องนักท่องเที่ยวจีนก็คิดได้หลายแบบ คิดว่า “เขาเสียงดัง แย่งกันกิน” หรือ “เขามาช่วยเรา เอาเงินมาให้ประเทศเรา”

อย่ามองจีนและสหรัฐ ว่าเขายิ่งใหญ่ น่ากลัว แล้วเอาแต่หนี แต่ให้มองว่าเขาเป็นยักษ์ใหญ่ เราจะขี่หลังยักษ์และหากินหาเงินจากเขายังไง

เราต้องใจใหญ่ ต้องกล้า เราต้องฝึกให้คนรุ่นใหม่กล้า เพราะคนรุ่นเก่าใจฝ่อ ถูกสอนมาให้กลัว

พึงระลึกไว้ว่า กระแสบูรพาภิวัฒน์ “เป็นคุณ” ต่อประเทศไทย

ป.ล. เรียบเรียงโดย ผศ. สมเกียรติ รุ่งเรืองวิริยะ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายองค์กรสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ขอบคุณ ดร.อนุชา เล็กสกุลดิถิก ที่นำมาเผยแพร่ผ่านทางไลน์กลุ่ม iHDC